

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petütor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Az agrár-háboru Magyarországon.

III.

Az alföldi munkáskérdés.

Ha a felsőmagyarországi munkások évek óta tartó kivándorlását és az alföldi mezei munkásoknak szintén éveken át meg-megújuló — nem ritkán véres zendüléssé fajuló — forrongását a külföldi gyári munkások szociális mozgalmával összehasonlítjuk: lehetetlen félre ismerni azt a közös vonást, mely mindezeknek bizonyos rokon jelleget kölcsönöz.

Igaz ugyan, hogy a nagy közönségnek az a része, mely csak a hírlapokból ismeri ezeket a mozgalmakat, a felületes és befolyásolt sajtó információi után nagyon hajlandó elhinni, hogy mindezek csak a telhetetlen, munkakerülő és irigy proletáriátus jogtalan követelődzései a vagyonos osztályllyal szemben.

Ez a felfogás homlokegyenest ellenkezik az igazsággal.

Egyszerűen a józan ész logikája rávezet erre. A sorsával megelégedett emberiség nem lehet elégedetlen. Ha valaki az életet elviselhetetlennek találja, ennek valami okának kell lenni. Egyes embereknel még föltehetjük, hogy ez az ok egyéni rossz tulajdonságokban leli magyarázatát; még talán egyes nemzetekre is elmondhatjuk, hogy a közös nemzeti karakter hozza magával a lázongást és erőszakoskodást; de mikor az egész művelt világ népeinél azt látjuk, hogy azok, akik testi izmaikkal keresik meg mindennapi kenyerüket, oly általános elégedetlenségnek adják jeleit, mely őket igen gyakran a halál-megvetésig ragadja; akkor lehetetlen elzárkóznunk az elől a következtetés elől, hogy mindezek a forrongások, elégedetlenségek csak tünetei egy mélyen fekvő, általános elterjedt bajnak, melyen segíteni az elégedetlenkedőknek nem áll hatalmában.

Ugyan kitudná észszerűleg demonstrálni, hogy jól van dolga annak a munkásnak, aki hetekig önként kiteszi magát és családját a sztrájkjal járó éhezésnek és nyomornak? — Ki volna elég lelketlen azt képzelni, hogy az a nős — családós férfi jó kedvűből áll a csendőr szuronya elé? — Ki tudná elhinni, hogy az a kevés igényű, türelmes felvidéki tót azért hagyja

itt a családját, szülőföldjét, mert megunta a jóllétet?

Ha olvassuk az elfogulatlan német írók munkáit a németországi gyári munkások nyomoráról, ha a felvidéki tót- és a dolgozni szerető alföldi magyar munkásnak sanyaru helyzetét ismerjük: akkor világos lesz előttünk, hogy mindezek a tünetek annak a mindjobban elharapódzó pauperizmusnak, tömeg nyomornak a szükségszerű következményei, melyeket a szabad verseny, a tőke féktelen uralma, a pénznek zsarnoksága: egy szóval a liberális gazdálkodás teremtett. — A szeparatizmus, melyet ez a politikai rendszer az egyéni szabadság megóvásának ürügye alatt nemzetgazdaszatának alapjául elfogadott, iszonyu társadalmi harcra vezetett, melyben az erősebb természetesen leigazza, kizsákmányolja és végül megsemmisíti a gyöngébbet.

Ha ez a kizsákmányolás a hatalmasok szemében nem elég gyors; vagy ha a gyöngébbek leigázott osztályának eszébe jut szövetségre lépni, hogy jogos önvédelmüknek súlyt adjanak: ez természetesen maga után vonja a hatalmasok szövetségét is. Ez már azután a szövetséges hatalom kiméletlen harcra a nyomorult tömeggel Ring vagy Kartell név alatt, ami ismét egy nagy lépéssel közelebb sodorta az emberi társadalmat az elhatározó haláltusához, mely — úgy lehet — az egész művelt világot lángba fogja borítani és a kulturát századokkal visszavetni.

Nagy tévedés azt hinni, hogy ezek a forrongások az emberi aljas szenvedélyek: az irigység, a kielégíthetetlen élvágy, a jogtalan követelődzések eredményei. Nagy igazságtalanság minden elégedetlenkedő munkásban egy lázongó fenevadat látni. Nagy tájékozatlanság a szocializmus rendszerétől minden igazságot megtagadni és végzetes tévedés azt hinni, hogy ezek a lázongó fenevadak korbáccsal és megtüzesített vasvesszővel lecsilapíthatók.

Mindezek a tévedések úgy keletkeztek hogy a sajtó mindenütt azoknak kezében van, akiknek érdekében áll a mai liberális, kapitalisztikus rendszer föntartása. Ezek hirdetik e téves és végzetes fogalmakat a hatalmukban lévő sajtó útján és a nagy többségében gondolkozásra lusta

olvasó közönség kritika nélkül magáévá teszi ez eszméket.

Pedig ez az olvasó közönség nagy részben épp úgy érzi a pénznek nyomasztó súlyát, mint a szegény munkás ember. A különbség csak az, hogy az egyiknek a szellemi erejét, tudását zsákmányolja ki a tőke, másiknak pedig az izomerejét. Vagy talán igazságosnak fogja valaki találni, hogy egy törvényszéki bíró 1500 frt fizetéssel kénytelen beérni, mikor egy semmit sem tanult, tehát olcsón felnőtt alkusz 3—4000 forint évi jövedelemmel rendelkezik!

Csak tessék egy kis gondolkodással összehasonlítani a társadalmi állások- és foglalkozásokat és lehetetlen rá nem jönni, hogy anyagi tekintetben a legnagyobb jóllétet azok a foglalkozások biztosítják az embernek, a melyek közvetlenül szolgálgják a pénznek érdekeit!

Igaz, a szociálisták ama vádja, hogy a munka vásári cikk, melynek ára a kereslet és kínálattól függ. Ez a rizikó azután mindig a munkás hátrányára üt ki, mert föltéve, hogy a kereslet olyan nagy lesz, hogy a munka ára felszökik, ez legfeljebb annyit eredményez, hogy a nagy tőkével rendelkező munkaadó jövedelmének feleslegét csökkenti; de őt magát az éhhalállal nem fenyegeti.

Ellenben a munkakínálat nagysága ha néhány perccenttel szállítja is le annak árát, már nélkülözésekkel sújtja a munkások ezreit. — Ha pedig a spekuláció hajszájában a nagy tőke jobb jövedelmesség szempontjából helyét változtatja, pl. néhány nagy gyárat beszüntet, akkor koldusbotot vehet a kezébe a munkások egész tömege.

A szeparatizmusból önkényt következik, hogy a nagyobb tőkék a tömegvonás törvényénél fogva a létért való küzdelemben lassanként fölszivják a kisebb tőkét és egyszerre csak észrevétlenül előáll a vagyongozás óriási aránytalansága, mely a világtörténelem legnagyobb birodalmát is végpusztulásba juttatta.

Ez a proceszus hazánkban is — mint mindenütt a művelt világon — rohamosan halad előre.

A pénz épp úgy mint a földbirtok egyesek kezében tömörül; másrésről a kisbirtok mind jobban jobban tagozódik, mindig kisebb és kisebb parcellákra oszlik.

A termények árát a termeléssel nem foglalkozó ingó tőke szabja meg és a gazda munkájának és kockázatának csaknem egész hasznát a közvetítő kereskedelem, a börziánér és a kartellmalmok vágják zsebre, tehát olyanok, akik a produkáláshoz semmivel sem járultak hozzá.

Az eredmény az, hogy a nagy birtokos, hogy haszonnal gazdálkodjék a költségesebb emberi erőt gépekkel pótolja. Ha nem elég a területe a gézekéhez, vesz még hozzá. Elég közép-birtok kerül újra! Mert ez pusztul el leghamarabb a létért való küzdelemben. A kisbirtokos elbocsátja a cselédet és maga fogja kezébe az ekaszarvát meg a kapát. Mert élni kell! Ha ez nem használ, akkor eladja az apától örökölt, vagy boldogabb időben szerzett föld egy részét, hogy adósságát és adóját fizethesse.

Igy tömörül, terjeszkedik a nagy birtok, pusztul a közép birtok, oszlik a kis birtok. Az egykor jó módu parasztagdából zsellér, majd napszámos lesz. Igy szaporodik a föld nélkül maradt mezei munkások száma és így csökken a megélhetést biztosító munka értéke: egy szóval nagyobb, sürgetősebb lesz a kínálat, kisebb és mostohább a kereslet.

Sokszor halljuk az ellenvetéseket, hogy az alföldi munkás nem szeret dolgozni, hogy jól szeret élni, hogy nincs megelégedve a fizetéssel, pedig aratás idején 3 frtot is kereshet napjában; vagy még többet a földmunkáknál, hogy lázongó természetű, aki nem szeret engedelmessékedni stb.

Lássuk ezeket az ellenvetéseket a valóságban!

Volt alkalmam figyelemmel kísérni az alföldi munkásnépet a dologban és előttem kétségtelen, hogy talán az angol matrózt kivéve, semmiféle náció sem tesz túl az alföldi magyar munkáson a dologban. Láttam Baranya-megyében baracska aratókat, kik páronként egy kat. hold jó, sőt részben dőlt búzát vágtak

le naponként átlagban az egész aratás 12 napja alatt. Láttam kubikosokat a tiszai töltéseken, akik valósággal baromi munkát végeztek a reggeli szürkülettől a késő éjszakáig, hogy családjuknak a legszükségesebbet megszerezzék.

Igaz! az alföldi magyar munkásban van önérték. Bottal és korbáccsal nem traktálható; de intelligens, a munkában ügyes, és jó bánásmóddal a legnagyobb erőfeszítésre ösztönözhető.

A mi a keresményt illeti ez a valóságban nem oly nagy, a milyennek körülölik. Mert igaz, hogy az aratás idején egy szorgalmas arató naponként — jó termés esetén — 3—4 frtot is megkereshet. De egész másként tünik fel a dolog, ha meggondoljuk, hogy csak egyszer van egy évben aratás és az is csak 9—12 munkanapon keresztül tart. Igaz, hogy a szorgalmas ember május kezdetétől szeptember végéig munkanaponként egyremásra — ha mindig munkát kap — megkereshet (élelmét leszámítva) 50—60 krt a mezei munkánál, de hiszen októbertől májusig is csak élni kell. Aztán család is van. Az is enni kér! Ha meggondoljuk, hogy 5—6 hónapi keresménnyel egy 4—5 tagból álló család milyen nehezen jöhet ki a legegyszerűbb igények mellett is 12 hónapig, akkor némi fogalmunk lesz az alföldi munkás szomorú helyzetéről.

Most tessék hozzátenni, hogy a földszaporodott nagy dominiumok az új gazdasági körülmények mellett mennyivel kevesebb embert foglalkoztatnak, mert hiszen géppel szántanak, géppel aratnak és géppel csépelnek; tengeri földjeiket lókapával művelik; — és akkor tessék továbbra is föntartani azt az állítást, hogy az alföldi munkás válogathat a munkában. Ha találna otthon munkát, akkor nem jönne el Biharba és másfelé hónapokra havi 15—17 forintért a legnagyobb munka idején családotól.

A hódmezővásárhelyi zendülés idejé-

ben olvashattuk, hogy a földmunkánál ennyit meg annyit kereshet meg egy szorgalmas ember.

Erre elég annyit megjegyezni, hogy tisztességes munka vállalkozók tanúságából kétségtelen, hogy a kubikos másodmagával teljesített baromi munkával legfeljebb — ha a vállalkozó a felmérésnél meg nem csalja — naponként 1 frt 20 kr. — 1 frt 50 krt kereshet. De csak úgy, ha talyicskájára ládát szegez, hogy egyszerre több földet rakhasson belé és ha fiát vagy leányát a talyicska elé fogja, melyet aztán ketten taszitanak, illetve huznak föl a magas töltésre, még pedig pitymallattól késő éjszakáig.

Mindazonáltal ez a keresmény egész tisztességesnek látszik így első tekintetre. De tessék hozzágondolni, hogy 10 vállalkozó közül 8 megcsalja a munkást a végzett munka fölmérésénél és ugyanannyi közül legalább 9 300%-ra árult élelmi szereivel és hamisított, mérgező drága italaival veszi ki a kubikos zsebéből a keservesen megkeresett munkabért.

Tessék hozzágondolni, hogy a kubikos családjával együtt kora tavasztól késő őszig egy szellős ponyvasátor alatt kénytelen lakni és nap, mint nap vízben vagy nedves földben dolgozni; minek következtében igen sokat elpusztít közülök a Bright-kór és más vese-bajok, vagy szolgálat-képtelenné tesz a köszvény, — Tessék figyelembe venni, hogy ilyen baromi munkát hónapokon keresztül csak erősebb, tehát költségesebb táplálék mellett tud végezni és hogy végül ezt az összeget tulajdonképpen az egész család keresi, mert az apa taszítja a talyicskát, a fiu vagy leány egy kenderhámmal huzza, a feleség pedig főzni, mosni, varrni kénytelen az egész familiára.

De ismétlem ezt az 1 frt 50 kr. napi keresményt csak a legszorgalmasabb ember érheti el, ha családjával együtt dolgozik hajnaltól éjszakáig, és ha véletlenül olyan ritka ideálista vállalkozóhoz kerül,

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Lakodalmi szokások az Alföldön.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Írta: Bolygó.

Ősz van... Letaroltan áll már a rét; hervadt a liget is; zörög a haraszt a mezőn; az »ördög szekerét« sivitva hajtja tovább-tovább a csipős őszi szél...

A szántóföldekről már be van takarítva minden... A pásztor furulyájának búbánatos dala is mind ritkábban hallik már a mezőn. Nem sokára téli szállására szorul a pásztor is nyájával együtt.

Künt a mezőn az élet lassan-lassan kihál; de annál vigább, elevenebb lesz ám így ősszel a falu.

Epen most közeledik a falu felé egy csoport legény vigan dalolva.

E daltól be sok édes anyának vidul fel a szive, be sok szép »eladó lánynak« dobban meg a szive, mert a daloló legények most szabadultak haza — hosszú három év után — »katonáktól«, s a mi fő ez »őszön« mind meg akar házasodni!...

Azért hangzik oly vigan ajkaikon a dal; azért siet közülök miudegyik az édes otthonba, hogy mielőbb keblére ölelhessen szülőit; azt az öket oly sokszor megsírató édes anyát, szeretteit... s ha van: »választottját« is!...

Hej! be várták is már öket!

Még haza sem jött a katona-fiu, a várakozó szülők már hetekkel előbb, ugy estenden, mikor a ház előtti kis padon ketteeskén beszélgettek, azon tanakodtak: »Kit is kellene a fiunak elvennie, melyik lányból lenne legjobb menyünk«!?

Most, hogy a fiu hazajött, őt is bevonják ebbe a fontos tanácskozásba, hisz' őt nagyon érdekli a dolog és választanak együtt menyecskének valót... Sorba veszik ilyenkor a falubeli, rangjukhoz való lányokat, s bírálgatják, melyik milyen, válogatnak. Sokszor már van előáll ám a legény, hogy biz' ő neki már van régen választottja, aki őt megvárta, akinek elmenetele előtt megígérte, hogy elveszi, ha hűséges lesz hozzá, sőt gyűrűt is adott akkor neki!

Ilyenkor aztán az öregek, ha a legény választotta lány nem az ő inyükre való, előállanak ellenvetéseikkel, ami azonban nagyon kevés esetben bírja azt a lemondásra. Ha a fiu hajthatatlan, hát kénytelen-kelletlen bár, de beleegyeznek.

Az ilyen eset inkább csak kivétel számba megy. Legtöbb esetben a szülők választanak menyecskének valót, mert a legény — három évig oda lévő katonának — nem igen ismeri a feleségnek való lányokat; hisz' a kikkel ő katonasága előtt együtt tánczolt, akik vele egykoruak, azok már mind férjhez mentek.

— Az alföldön ugyanis 16-tól 20 éves koráig minden leány igyekszik férjhez menni, mert a husz éves lányt már vén lánynak tartják. — A kik meg most eladók, azok három évvel

előbb még kis lányok voltak, multságba nem igen jártak.

Mikor végre megegyeztek a »jö vendöbelin« ekkor kezdődik a »gyalog sátán« szerepe.

Ne tessék félreérteni!... Ez a gyalog sátán nem valami földalatti hatalmasság; a földön él ő, s így ősszel, a lakodalmak idejében jár egyik házból ki, a másikba be; polgári foglalkozása máskülönb: öreg asszony!

A gyalog sátánok a házasság közvetítők; ezek »kommendálják« a legényt a lánynak, a lányt a legénynek.

A házasulandó legénynek s szülőinek megbízásából a »gyalog sátán« másnap reggel, templomból hazamenet, ama bizonyos lányos ház felé veszi útját, »ugy véletlenül« beköszönt, ott szóbeszéd közben, lassan-lassan az ő módja szerint kifürkészi a szülőknek s a lánynak a véleményét a legény felől, — miközben agyba-föbe dicséri a legényt — és megtudja, valjon hajlandó-e a leány hozzámenni a legényhez, a szülők pedig hozzáadják-e?...

Van eset, hogy bizony hiába sántikált ő kigyelme, nem is akarnak hallani semmit a dolgról. Ha azonban a hangulat kedvező s van hajlandóság mind a szülőkben, mind az »eladó« lányban; akkor siet a kedvező hírrel a legényhez és szüleihez; ott töviről-hegyire előadja, hogy miként járt el fontos küldetésében.

Délután a legény anyja »ünneplőbe« öltöztöve, ellátogat a lányos házhoz, hogy ott szét nézzen és személyesen győződjék meg a dolgról. — Itt persze a legnagyobb illendőséggel és tisztelettel fogadják, a tiszta szobába vezetik, s megkínálják egygyel-mással. Ilyenkor természete-

aki sem a fölmérésnél, sem az élelmi szerek elárulásánál nem csalja meg munkáit.

Uradalmi cselédnek sem állhat be minden szegény ember, mert nincs anynyi cseléd-állomás. De meg abban az esetben is az a kérdés, milyen gazdához kerül.

Ismerek Nagyváradhoz közel egy dúsgazdag bérőt, aki cselédeit egy földbeásott és rossz szalmafedéllel betakart verembe szállásolja; ha betegek lesznek telen 50 krt, nyáron 1 frtot von le a bérökből; ha a botos ispán embertelen bánásmódjára vissza felelnek, vagy végső kétségbeesésükben léiszszak magukat: akkor ismét pénzlevonással sújtja őket, — úgy, hogy — mire a negyedévi fizetés ideje elérkezik nem hogy a szerencsétlen béres kapna valamit, hanem még ő tartozik az »uraságnak.« — Az aratók árpa-liszt, korpá és némi csekély rozslisztből sült rossz egészségtelen kenyeret kapnak. A cselédek pedig »kommenció« fejében II. osztályu rozsból és fümagból álló keveréket. — Persze így aztán még a 6 frtos buzaárak mellett is lehet boldogulni.

Ime! így állanak a dolgok a tejjel és mézzel folyó Magyarországon! —

Itt nem segít semmi egyéb, mint a gyökeres rendszerváltoztatás,

A helyett, hogy polgári házasságban és egyházpolitikában utaznának, mi által megbontották már a társadalom békéjét és egymásra uszították az ország különféle nemzetiségeit, — tessék előbb arról gondoskodni, hogy megélhessen a magyar ember e hazában, hogy ne legyen kénytelen kivándorolni, vagy az éhség gyötrelmeitől üldözötve lázadást csinálni.

Tessék jó és olcsó közigazgatásról gondoskodni.

Tessék a lelkeszi funkciók díját eltörölni, a kongrua becsületes rendezése útján, hogy a nép ingyen születhessen, ingyen házasodhassék és ingyen halhas-

son meg, a helyett, hogy kétszeresen kelljen mindezekért fizetnie!

Tessék jó telepítési politikát csinálni, hogy a kis-birtokosok ország-föntartó eleme számban és erőben növekedhessék!

Tessék a gazdák szövetkezeteit előmozdítani, olcsó hitelnyújtásról gondoskodni; a börzesvindlit beszüntetni; az adóteher súlyát a kis emberek vállairól erősebb vállakra áttenni; egyáltalán a földet fölszabadítani az állam kiszípolozó rendszere alól; a népet a házi iparra oktatni és számára téli munkát szerezni; az állami munkák vállalkozóit ellenőrizni, hogy a munkásnak becsületesen szerzett keresményét el ne csalhassák.

De mindenek fölött tessék a nemzetgazdasági politikánk eddigi alapját a szeparatizmust, a létért való küzdelmet, a szabad versenynek nevezett szabad kizsákmányolást a lomtárba dobni és a helyett a gyöngébbnek védelmét prononciálni a z erősebbekkel szemben.

Csak is erre az igazán keresztényies elvre lehet a jövő társadalmát felépíteni, amelyben ha elégedetlenség lesz is — mert ez az emberi sorssal együtt jár — de nem lesz — nem lehet — az az irtó háború, melyben milliók pusztulnak el a pénz féktelen és hatást nem ismerő terjeszkedési vágya következtében! —

A politikai helyzet.

Budapest, jan. 18.

Budapesti illetékes körök fenntartják és megerősítik a hírt, hogy a Bánffy kabinetje ki fogja jelenteni, hogy programjának sarkpontja: az egyházpolitikai törvények végrehajtása.

Megjegyzéseink ehhez a következők:

Kételkedünk kell abban, mintha a királynak legjelentékenyebb s legsürgősebb gondja lett volna: legelső sorban épen a fenn jelzett tárgyra új kabinetet keresni és találni. S kételkedünk abban, hogy a királynak az új kabinethez való bizalma épen »bből a tárgyból

fakadna. S föltehetjük azt is, hogy a királynak épen ebben a tárgyban teljesen ellenkező reményei központosulnak. S a minden áron felépett, vállalkozott új kabinet csakugyan erre is alkalmasnak látszik előttünk.

De abban is kételkedünk, hogy a mely tárgyra nézve a volt kabinet, melyről az ellenfélnek is be kell ismernie, hogy valódi talentumokból állott, mégis lehetetlenséget vagy aggodalmakat látott azt a sokszorosan kisebbített kiadása új kabinet képes lehessen keresztülni!

Különben térjünk vissza magához a kilátásba helyezett tényhez.

Tehát revízió helyett a végrehajtás? Tehát a béke helyett a további harc?

Jól van, ám legyen! minden alkotmányos fegyverrel állunk elébe!

A jelszó: ha Isten velünk! Ki ellenünk?!

Kitünő forrásból kaptuk a fenn szórólszóra közölt magánértesítést. Megjegyzendő, hogy teljesen feljogosítva érezzük magunkat arra, hogy ama forrásunkra igen nagy súlyt fektessünk, annál is inkább, mert alapos információi és helyes kombinációi, eddig, mindenkor tökéletesen beváltak.

Például e perczen csak arra az egy körülményre kívánjuk a figyelmet felhívni, hogy ugyanazon forrásunk nem rég konstata, hogy a jelenlegi kiesiny kabinet hivatása az, hogy rajtok keresztül, más nagyobb emberekben kár nem esvén, mégis csak a fuziót keresztül vigye.

S ime tegnapi távirataink már is hírt adtak arról is, hogy az új kabinet ez irányban megtette a kezdeményező lépéseket!

A katolikus néppárt országos szervezése tárgyában összehívott konferencia — mint a Fejérm. Napló jelenti — e hó 20-ika után Budapesten fog megtartatni. E konferencián, állítólag, az összes egyházmegyéknek is résztveendő egy-egy képviselője.

Ugyancsak a főrendiházi ellenzékkel benső összeköttetésben álló Fejérm. Napló »Uj kabinet — új harcok« cz. feltűnő vezércikkében biztosítja a Bánffy-kabinetet, hogy a főrendiház mind a vallás szabad gyakorlásáról, mind a zsidó-reczepezióról szóló törvényjavaslatot le fogja szavazni még akkor is, ha Bánffy, Wekerle példájára, arra szoritaná a koronát, hogy magát a két javaslat mellett exponálja.

tesen bent van a leány is és ott sűrű-forog a leendő anyósa körül. Beszéd közben aztán »előhozakodik« avval is, hogy mi járatban volna tulajdonképen és fia nevében megkéri a leány kezét . . . A leány azonban már ekkor nincs a szobában, mert amint meghallotta, hogy ő róla kezdődik a beszéd, kisorsant, s úgy kell »erővel« behozni, hogy mondja ki ő is azt a bizonyos »boldogító igent.«

Ha már az édes anya így elvégezte a megkérést és igenlő választ nyert mind a szülők, mind a leány részéről; akkor megy el csak a legény is a házhoz.

Nemsokára megtörténik a jegyváltás. A leány értékes, szép selyemkendő: ad a legénynek, a legény meg pénzt. Legujabban az előkelőbb gazdák gyermekei már rendes arany jeggyűrűvel jegyzik el egymást. Az eljegyzést követő szombat délután a jegyesek, keresztapjuk, mint tanuk kíséretében jelentkeznek a plébánián »hirdetőre.«

Ez időtől kezdve a legény minden este elmegy a napi munka befejezte után jegyeséhez, kivel a padkára félrevonulva suttognak jövő boldogságukról.

Legtöbb esetben ez alatt a néhány hét alatt ismerik meg egymást annyira — menynyire a fiatalok. — Mig ők így kettecskén édesdeden suttognak a házbeliek, a család tagjai addig a maguk dolgával foglalatkoskodnak, mintha a jegyes pár ott sem volna közöttük.

A lakodalom előtti utolsó héten a hosszú, piros pántlikás kalapu s nagy bokrétaival ékesített hivogató vőfély bejárja a falut, hogy a rokonságot s a jó ismerősöket úgy a vőlegény,

mint a menyasszony részéről egy kis barátságos ebédre« vagy »vacsorára« meghívja.

A lakodalom rendesen hétfőn, kedden vagy szerdán tartatik. Ezt megelőző nap este felé történik az »ágyvitel.«

A vőlegény házatól kocsikon jönnek asszonyok, legények és leányok s a vőfély, hogy a menyasszony »ágyát« s ruháival telt fiókos »sublótót« elvigyék leendő lakására.

A menyasszony házában már várják őket. Belépnek az ágyvívők, köszönnek, utasoknak adják ki magukat, akiknek eltört a kerekük és nem tudván tovább menni, éjjeli szállást kérnek. Persze magyaros vendégszeretettel fogadják őket, rögtön asztalt terítenek s megvendégelik a társaságot.

Beszéd közben a vőfély s a nászasszony arra terelik a beszédet, aminő járatban vannak, s csakhamar megkezdődik az alku a menyasszony-ágyra.

Van ilyenkor aztán szóbeszéd elég. Az alkuvők becsméri, az eladók dicsérik az »ágybelit«. Nagy nehezen, hosszú alku után, — miközben a vevők többször elakarnak menni, miután nem tudnak egyességre jutni — megcsinálják a vásárt, két, három vagy több száz forintban, — a mód szerint — megegyeznek. A nászasszony kifizeti a megalkudott árt — természetesen csak század részét; annyi krajczárt, ahány száz forintban alkudtak meg.

Aztán mindent felpakolva, vig dalolás közben viszik haza a vőlegényes házhoz.

Másnap reggel mise után történik az esküvő, melyre a menyasszony és vőlegény külön mennek el, kiki a maga násznépével. — A

templomból vig zeneszóval a menyasszony szülei házához mennek, itt van az ebéd, az ugynevezett »kiadó«, a melyen a vőlegény részéről csak édes anyja, legközelebbi rokonai s a násznagy vannak jelen. Ebéd után a fiatalság tánczra perdül, s foly a táncz egész estefelég. Ekkor az egész vendégsereg a házba gyül össze, hol a menyasszonyt bucsuztatja el a násznagy hosszú verses beszédben szüleitől, testvéreitől s rokonaitól, megered persze ilyenkor a könyvek forrása! . . .

Bucsuztató után következik a menyasszonytáncz. A fivéreknak és rokonoknak sorba kell tánczoltatniok a menyasszonyt . . .

Ennek végeztével megindul a nászmenet cigány-kisérettel a vőlegényes házhoz, hová a menyasszonyt leánybarátnői s a legények elkísérik.

Odaérkezve a menet, a ház ajtóban megáll. Ott várja már az édes apa és anya őket, s megkérdik a vőlegényt: »mit hoztál fiam?« Ez ráfeleli: »áldást békességet.« — Megesik, hogy a boldog vőlegény szép menyasszonyára nézve szórakozottan azt feleli: »szép lányt hoztam édes szülém feleségnek!« — Ők azonban ezzel meg nem elégedve addig intézik hozzá a kérdést, míg helyes feleletet nem ad, s akkor színmézebe mártott kenyeret nyujtanak az új párnak e szavakkal: »ilyen édes legyen az életetek kedves gyermekeink!« megcsókolják őket s bevezetik a házba.

A fiatalság az udvaron felállított tágas sátor alatt »cigány mellett, pohár mellett« folytatja a mulatozást vacsora idejéig.

Mikor az asztalok felterítve készen állanak,

Lapszemle.

Budapest, 1895. jan. 18.

Magyar Állam. »Az új zárgondnok«-ról, az új miniszterelnökről vezérezik. Zárgondnoknak nevezi Bánffy, a majdnem esőbe jutott Wekerle-czég új gondnokát, kinevezésének senki sem örül, mindenki csak ideiglenesnek tartja, bár Bánffy mindent el fog követni, hogy az átvett leltárt megmentse. Annyi bizonyos, hogy Bánffy kinevezése csak erősíteni fogja a néppárt szervezését és a katolikusok álláspontján mit sem változtat.

Hazánk br. Bánffy és a korrupció cím alatt az új miniszterelnököt támadja meg s korábbi pályáján elkövetett visszasságok egész sorát veti szemére.

Nemzeti Ujság. A kormánypárti sajtó diadallal beszél arról az örökségről, melyet a Wekerle kormány hátra hagyott. Van is miért örülniök, mert a hatalmi érdek csak a kormány-hatalom segélyével érvényesítheti magát. A Wekerle rendszerében lehet virtus, de hiányzik belőle minden erkölcsi hatalom. Hogy mire vezetett a lelkiismeretlen politika azt a lefolyt két év példákban mutatta be. Ha a Wekerle örökségéről beszélünk, nem szabad elfelednünk az önző politikának következményeiről sem.

Nemzet jól eső elégtétellel konstatálja, hogy a Bánffy-kabinetnek nem sikerült a priori megnyernie minden ellenzéki párt tetszését. Mert ha győnge volna örülniök kellene, mert hiszen az epigonokkal könnyebb elbánni, mint az óriásokkal. De tudhatnák az ellenzéken, hogy »a szabadelvű kormányok ereje nem csupán a kormányférfiak személyi kitűnőségében, hanem még talán sokkalta nyomatékosabban a szabadelvű pártoknak mint parlamenti többségnek szolidáris támogatásán alapul.«

Pesti Hírlap, Szilágyi Dezső volt igazságügyminiszterrel foglalkozik. Annak munkásságát és érdemeit méltatja. — Hogy mi lakik egyébként, e szinte megdöbbentően férfias karakter belsejében, hogy mi az ő világlátásának legbecesebb és legbensőbb része, azt majd elmondják azok, a kiknek módjukban lett Szilágyi műveit hatásukban is megsejmelhetni. — Most azonban e férfi, a kit oly kevesen szerettek, mégis a kegyelem és néma hódolat jelei között teszi le a hatalom jelvényeit.

Egyetértés. Az új kabinet tagjai képviselői mandátumáról ír, — az új miniszterek kötelesek

a vőfély elmegy a menyasszonyos házhoz, s az ott maradt vendégeket, kiket »kérészek«-nek, vagy »új vendégek«-nek neveznek, meghívja a vacsorára. Amint a közeledőket észreveszik, az egész vendégsereg gyertyával s lámpással kezében eléjük megy, a cigány pedig tust húz. Megkezdődik a vacsora.

A főhelyen a násznagyok mellett ül az új pár, aztán a menyasszony szülei s az előkelőbb vendégek.

A vacsorához minden tál ételt a vőfély ékes »rigmus« kíséretében ad fel, amelyek sokszor derűltégre keltik az egész társaságot.

A menyasszonyt, akinek adni kell a szomorut és szerényt, igen sokszor megtréfálják. Vig társalgás és zeneszó mellett megy végbe a sokszor meglehetősen hosszú lakodalmi vacsora, mely után tart a táncz és multság kivilágos kiviradtig.

A p r ó s á g.

Egyik legnagyobb hibája az időnek, hogy haladás közben nincsen semmire kimélettel, s hogy oly sietve fut el a legszebb felett, mintha nem volna érdemes csak egy perczig megállania.

Az emberek nem szokták tekintetbe venni, mi hibáink mentségül szolgálhatna; ez igazságtalanságunk főoka.

lemondani mandátumaikról s csak új megbízás alapján gyakorolhatják képviselői jogukat. — Az ország hat kerületének a polgárai tehát egyszerre beleszólhatnak a politikába. — A hat kerület választói megadhatják az egész magyar közvéleménynek a jelt a szabadelvűpárt megbuktatására, megadhatják a jelt az egész közvélemény felébredésére.

Pesti Napló. Kozma Sándor kir. főügyészről ír, ki több mint egy évtized óta ma jelent meg először nyilvános tárgyaláson újra a közváltói széken. — Ő volt a magyar kir. ügyészség intézményének megteremtője, ő honosította meg a független bírói mérlegelést az igazságerzetnek, a puritán kötelesség tudásnak s a szabadság és emberszeretetnek szellemét.

Nyílt levél.

Tekintetes Kiss Elek főszolgabíró urhoz!

Valljon emlékezik még a tekintetes főszolgabíró ur Körös-Tarjánra s a körös-tarjáni kath. kör alapszabályaira? Bizonyosan emlékezni fog, mert hiszen ez a dolog még nem rég történt meg.

Tegnapelőtt a »Nagyvárad« kürtölte, hogy a fennebbi alapszabályok fölterjesztése alkalmával a végibe azt tetszett odairni, hogy a jóváhagyástól a miniszteriumot óva inti.

Tegnap hozzászólottunk ehhez az ügyhöz, de az idevágó cikkbe belekorrigáltuk azt a föllevést, hogy talán ez az egész dolog nem is igaz?

Tegnapelőtt óta elmúlt két nap a nélkül, hogy magát indítva érezte volna arra, hogy az esetleges ráfogást megezőfolja.

S miután ez meg nem történt, véglegesen el kell fogadnunk, hogy csakugyan igaz?

Tessék megengedni, hogy most már a tekintetes főszolgabíró urhoz a közvélemény nevében s a nyilvánosság előtt az alábbi igen szerény kérdéseket intézhessük:

1. Tudja-e, hogy a legújabb időkben alakult katolikus körök hasonló alkalmainál, még eddig soha senkinek sem jutott eszébe ez az eljárás?

2. Ismeri-e hazánk közéletének szellemét s fenálló alkotmányos intézményeit?

3. Ismeri-e különösen a törvényeket s ezek között az egyesületi törvényt?

4. Valljon eljárását össze birta-e ezekkel egyeztetni?!

5. Tulbuzgalom, vagy csak a feltűnés vágya készítette-e arra a lépésre?

6. Tisztában van-e azzal, hogy felsőbbiségét ez uton mintegy törvényszegésre provokálja?

7. S végre tisztában van-e azzal, hogy ezért rászolgált a — fegyelmi eljárásra?!

Karczolatok.

Kérdi tőlem egy jó barátom: Olvastad Endrődinek költeményét: »Wekerle Sándorhoz?«

Igen!

Nos, mit szólsz hozzá?

Azt, hogy Endrődi Sándor: hivatalos, költeménye pedig: félhivatalos. Azért is vették át mind a kormánypárti lapok.

Csak a »Hivatalos Közlöny«-ben nem jelent meg.

Nem, mert Endrődi sajnálta érette a — hirdetési díjat.

Az »érette« szót lehet vonatkoztatni vagy a költeményre, vagy magára Wekerlére, A hogy tetszik.

*

Bartók Lajosnak »Örvény« című színművének premiér-je alkalmával a nemzeti színházban ellentüntetés rendeztetett, mely azon-

ban, az ott volt publikum józan részének érdemeül betudva, alig sikerült.

És miért tüntettek Bartók ellen? Mert lapjában a »Bolond Istók«-ban a királyt keresztire feszítetten illusztrálta; tehát csak egyszerűen ábrázolta a tényt, a melyet az országgyűlési szabadelvű párt követett el az egyházpolitikai javaslatoknak törvényre kiérősszakolása által.

És kik voltak az ellentüntetők Bartók ellen?

A keresztire feszítőknek zsoldos csapata.

*

Körös-Tarjánban kath. kör van alakulóban; alapszabályait a belügyminiszterhez felterjesztés végett benyújtotta a központi járás bírójához: Kiss Elekhez.

Tavaszi idők járván, K.-Tarjánban és vidékén az esőtől lágyult és a napsugarától megmelegedett iszapból előbujkáltak a jósvételek s látván hogy az idő változással a k.-tarjáni állapotok is változni fognak kikeletre, a napsütötte oldalokon beugráltak mind Nagyváradra a fő-fő leveli békához, panaszkodván, hogy otthon nagy baj — lehet.

A fő-fő leveli béka hallgatott reájuk, megijedt.

Igy történt tehát, hogy a k.-tarjáni kath. körnek alapszabályai ellen véleményeztet is.

Hadd véleményezzen; mi úgy hisszük és reméljük, hogy a belügyminiszter ur nem fogja figyelemre méltatni a kálvinista ló-lábnak lábatlankodását, mert alapszabályoknak jóváhagyása kérdésénél a ráfogások, valamint a rémlátások elutasításhoz okot nem képezhetnek.

Különbben Ciceró azt is mondta: Non liceat sui comodi causa nocere alteri.

A leveli békák pedig h u z ó d j a n a k vissza az iszapba, mert még hideg lehet és — lesz is.

sz. j.

N A P T Á R.

— Január 19. —

Szombat. Róm. kath. Kanut st. Prot. Babilasz. Gör. kel. Iván.Izr. S. Schemot. 23.

Nap két 7 óra 23 p., nyug. 4 óra 28 p. Holdkelte 1 óra 55 p., nyug. 1 óra 1 p.

Január 20. Nagyváradí fodrász és borbély ifjuság tánczestélye.

» 21. A nagyszalontai dalárda hangversenye.

» 22. Zenekedvelők tánczszal egybekötött estélye a Sasban.

» 26. II. Tiszti-estély.

» 26. A belényesi ipartestület táncmulatsága.

» 26. Molnárók bálja a »Zöldfában«.

» 26. A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat közgyűlése.

» 27. A Szépitési-egylet közgyűlése.

» 27. A nagyváradí 48-as kör estélye.

» 28. Vadász-bál Szalárdon.

» 31. Nagyváradí román ifjuság tánczestélye.

Február 1. Nagyváradí kereskedelmi akadémia megnyitása.

» 2. Szalontai olvasó-egylet tánczestélye.

» 2. Jelmez-bál Mező-Telegden.

» 9. Kereskedő ifjak köre bálja.

» 10. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.

» 10. A nagyváradí iparos ifjak önképző körének tánczestélye a Zöldfa szállodában.

» 16. Jelmezes tisztí estély.

» 17. Református bál a Fekete Sasban.

» 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

Márcz. 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

* **Az új miniszterelnök leirata.** Tegnap érkezett Nagyvárad városához. Br. Bánffy Dezső miniszterelnöknek 135/M. E. sz. a. kelt leirata. Ebben értesíti a törvényhatóságot, hogy »Ő felsége Wekerle Sándor belső titkos tanácsos urat és hivatali elődét« felmentvén, őt bizta meg a kabinetalakítással. Közli a miniszterium névsosát és végül így szól: »Midőn erről a törvényhatóságot új állásom elfoglalása alkalmával ezennel értesitem, egyszersmint annak a várakozásnak adok kifejezést, hogy engem és minisztertársaimat legkegyelmesebb

urunk Ő felsége bizalma által élénk tűzött feladataink megoldásában törvényes hatáskörében hazafias buzgósággal és erélyvel támogatni fog. Budapest, 1895. január 15. Br. Bánffy s. k.*

* **Hymen.** Burgér György, a rózsahegy pósta- és táviróhivatal főnöke Rózsahegy ol-tárhoz vezette Belopotóczky Irén kisasszonyt, Belopotóczky Kálmán dr. tábori püspök és nagyvárad kanonok unokahugát.

* **A város ezimere.** Vég helyi Dezső, Veszprémmegye alispánja átiratban kéri fel Nagyvárad város polgármesteri hivatalát, hogy a város ezimerét kiszinezve — valószínűleg a megye millenáris ünnepére — Veszprémmegyének küldje meg. A polgármester a napokban tesz eleget a megkeresésnek.

* **Halálozás.** Özv. Márkus Ferencné leánya soror Capistrana (Mária) az irgalmas nének rendjének tagja f. hó 16-án Gy.-Szt.-Miklós-on elhunyt. Temetése e hó 18-án ment végbe.

* **Az irgalmas rend** nagyvárad beteg-ápoló intézetében a múlt év folyamán ápol-tal betegkről szóló kimutatásból közöljük a köv-ekező adatokat. Az általános betegforgalom: Az 1893. évről maradt 19, az 1894. évben felvé-tett 368, összesen 387; elbocsátott 355, meg-halt 13, az 1895. évre maradt 19. Az összes ápolási napok száma 5594, átlagosan ápol-tott egy beteg 146 napig, az átlagos beteg lét-szám 154. Az ápoltak közül volt: A) Nemzet-ségre nézve: bulgár 4, cseh 2, horvát 1, kraj-nai 4, lengyel 4, magyar 370, olasz 2, összesen 387; B) Vallásra nézve: római katolikus 150, görög katolikus 29, görög keleti 23, ágostai hitvallású 9, helvét hitvallású 148, unitárius 1, izraelita 27, összesen 387; C) Állapotra nézve: nős 59, nőtlen 315, özvegy 13, összesen 387; D) Foglalkozásra nézve: ács 8, asztalos 55, aranyműves 1, bádogos 7, béres 1, eszmadia 63, cipész 36, cukrász 1, fazekas 14, fésűs 1, földműves 7, fodrász 1, gépész 2, gubás 3, gyer-mek 4, hentes 5, írnok 1, joghallgató 1, kádár 5, kalapos 1, kárpitós 1, kefekötő 1, kémény-seprő 4, kerékgyártó 6, kereskedő 8, kertész 9, kocsis 3, kovács 10, kőfaragó 1, kőműves 13, könyvkötő 3, kötélverő 1, lakatos 16, lelkész 1, magányzó 2, napszámos 23, pinczér 1, sütő 9, szabó 24, szolga 11, szücs 8, színész 1, timár 3, Vasúti pályáőr 2, összesen 387.

* **Meghívó.** A nagyvárad »László« gőz-hengermalom volt munka vezetői, a munkanél-kül levő gyári alkalmazottak és családjaik se-gélyezésére, 1895 január hó 26-án, a »Zöldfa« szálló nagytermében jótékonyzélú molná-r-bált rendeznek. Belépti-jegy 1 frt. Családjegy 2 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

* **Müller Salamon elítelve.** Tavaly ősz-szel Müller Salamon ismert cukrász valamit szólt Papp Györgynek, a hetesének. Nagyon zokon vette ezt a szolga s visszazólt, hogy jó lesz abba hagyni, tekintetes ur...

Müller Salamon vérmes ember, fogta te-hát magát, s rendre utasította a szolgát. Csak-hogy az történt, hogy a karó, amelylyel a fe-nyítést végezte, erősen vágódott a szolga karjá-ra s azt eltörte...

Ezért állott tegnap a nagyvárad kir. tör-vényszék előtt Müller Salamon. A törvényszék elnöke: Millye Gyula volt, bírák: Fassie Pál, dr. Gram Sándor, jegyző: Zana János, A vádat Böhm Jenő kir. alügyész képviselte.

A bizonyítási eljárás során Müller tagadása ellenére bebizonyult, hogy ő követte el a vád-beli cselekményt.

Böhm Jenő alügyész vádbeszédében kéri Müllert a btkv. 301. §-ába ütköző s a 303. §-a szerint minősülő súlyos testi sértés büntetésében bűnsnek kimondani s elítelni.

Vádlott védelmére Rádli Ödön védő-ügy-véd mondott kiváló elmeállal megalkotott véd-beszédet, melyre a körülményekre utalással ta-gadja, hogy védenze követte volna el a kérdé-ses bűncselekményt. Kéri vádlott felmentését.

A törvényszék hosszas tanácskozás után Müller Salamont a btkv. 301. §-ába ütköző s

303. §-a szerint minősülő súlyos testi sértés büntetésében bűnsnek mondta ki s a 92. §. al-kalmazásával egy havi fogházra s behajt-hatlanság esetén 2 napi fogházra átváltozta-tandó 10 frt pénzbüntetésre ítélte. Köteles ezen-kivül Papp Györgynek 250 frtot kártérítéskép fizetni.

Az ítélet ellen vádlott, a kir. ügyész, valamint a panasos és sértett képviselője fellebbezést je-lentettek be.

* **Meghívó és értesítés.** A »Nagyvárad-i Zenekedvelők Egyesülete« által f. hó 19-én rendezni szándékolt XV-ik zene-estély, a közre-működésre felkért katonazenekarnak a kitűzött napon Gyulán, egy jótékonyzélú előadáson való elfoglaltsága következtében, f. év jan. hó 22-én, kedden, — mint az előre jelezve volt, — fel-terítés mellett, tánczezal egybekötve, a Fekete Sas-szálloda nagytermében fog megtartatni, melyre az egyesület összes tagjai és a zene iránt érdeklődők tisztelettel meghivatnak.

Ezen estélyre az egyesületi tagok állandó és évi szabadjegyei érvényesek. Mindazok, kik nem tagjai az egyesületnek, az estély alkalmá-val a pénztárnál, személyenkint 1 frt belépti díjért válthatnak jegyet. Az estély kezdete pont-ban 8 órakor.

Megjegyzés. Amennyiben a folyó évre ér-vényes szabadjegyek az idő rövidsége követke-zésében minden tagnak az estélyig nem lennének kézbesíthetők, kéretnek az illető tagok jegyeiket f. hó 18., 19., 20., 28. és 22-ik napjain, délelőtt 10—12 óra közt az egyleti helyiségben (Nagy-teleky-utca, polgári fiu-iskola) alulírott igazga-tónál kiváltani. — Réz Mihály, egyesületi igazgató.

* **A nagyvárad-i kerületi betegsegélyző pénztár** képviselőjében Láng József elnök uta-zik fel Budapestre. A kerületi betegsegélyző pénztárak országos kongresszusának határoza-tait a kiküldött bizottság már memorandum alakjába öntötte, s miután Láng József a köz-ponti bizottságnak egyik tagja, szintén részt vesz abban a küldöttségben, mely a memoran-dumot a kereskedelmi miniszternek fogja át-nyújtani.

* **A László-malom ügyében** tegnap hir-dették ki Feldheim Izrael és Edel-mann Márk előtt a királyi tábla végzé-sét. Az előnyomozat eddigi adataiból ugy Feldheim Izrael, valamint Edelman Márk ter-heltek ellenében a »László gőzhengermalom« részvénytársaság kárára elkövetett sikkasztás és egyéb bűncselekmények véghezvite-lénél való közreműködésük tekintetében nyo-matékes terhelő gyanu-okok merültek fel. Miután mindketten tagadják bűnösségüket, s ha szabadlábra helyeznék őket a vizsgálat eredményét meghiusítanak, a vizsgálat gyors és eredményes befejezhető és a tévállás megállapítása végett a kir. tábla vádlottaknak a vizsgálati fogságba való helyezését megerősítette. E szerint ma újból megkezdődik a vizs-gálat, melyet Bige Gyula vizsgálóbíró vezet.

* **A nagyvárad-i kir. tábla** tegnap hozta meg határozatát Pekár József bűnygyében. Pekárt a nagyvárad-i törvényszék gyilkosság és lopás büntette miatt 1894. november 8-án 15 évi fegházra ítélte s ekkor is csak azért mérte rá ezt a büntetést, mert 20 évét még nem töltötte be. A királyi tábla tegnap Pekár büntetését az enyhítő okok figyelembe vételével 12 évre szállította le.

* **Öngyikos vállalkozó.** Lichtner Fe-renc kecskeméti fakereskedő és építő-vállalkozó főbe lötte magát. Legutóbb a kecskeméti új városháza felépítését is ő vállalta el Jiraszek és Krausz budapesti cézeggel együtt 400,000 forintért. Néhány nap óta szokatlan lehangolt volt. Délután kiment fatelepére, s ott irodájában számolgotott egy darabig. Ugy három óra tájban kiment a legutolsó faszinbe, s ott főbe

lőtte magát. A lövésre odarohantak a telep munkásai, s urukat vérében fekvő találták a földön. Rögtön hazaszállították lakására, ahol fiatal felesége a rémes látványra elájult. Licht-ner közbecsülésnek és tiszteletnek örvendett, rendezett viszonyok közt élt s gazdag ember hírében állott. Az utóbbi napokban sokat pa-naszkodott, hogy vállalkozásai s különösen a kecskeméti városháza felépítése deficizzel zá-ródott. Ha igaz, hogy az anyagi bukás kergette a halálba, ugy bukása sok embert fog berán-tani, mert gazdag és jó hírű rokonságával szoros összeköttetésben állt üzleti vállalkozásai-ból kifolyólag.

* **Zugczukrázdák vége.** Tegnap adta ki Nagyvárad város polgármestere erélyes kísé-rő sorok mellett a kapitányi hivatalnak a minisz-ter azon rendeletét, mely a zugczukrázdák be-szüntetését sürgeti. A polgármester fölhi-va most a főkapitányt, hogy azon czukrázdák-ban, melyeknek tulajdonosai a szükséges en-gedélyt csak azon okból váltják meg, hogy egész éjjel nyitva tarthassák, tehát ezen ürügy alatt zugkávéházat tartanak és sört, bort, szeszes italokat is mérnek, — tart-son szigorú vizsgálatot. S ha ilyeneket fedez-ne fel, azonnal tegyen jelentést, valamint az eset-ben is, ha a pénzügyigazgatóság a kapitányi hivatal véleménye ellenére engedélyt adna az ilyen czukrázdákra. Üdvözöljük ezen üdvös in-tézkedést, mely lehetővé teszi, hogy a 8 kávé-ház valahogy megélhessen, s a zug czukrázdák és kávéházaktól Nagyvárad végre megszaba-dulhat.

* **A nagyvárad-i vízvezeték** megszemlélé-sére Temesvárról tegnap Nagyváradra érke-ztek Reiber Henrik főmérnök és Nagy László gazdasági tanácsos. Mindketten meg-tekintették a vízművek terveit, berendezését. Ma folytatják körutjokat, melyet Aradon kezd-tek meg, hogy Magyarország nagyobb városai-nak vízműveit tanulmányozzák s a tett tapasztalatok alapján temesvári vízmű berendezése iránt annak idején javaslatot tesznek.

* **A hasi hagymáz terjed.** Alig eviczkel-tünk ki a difteritisz-járványból, újból retten-nünk kell az egyre terjedő tifusz miatt. Ezen szomorú hírt egyik tudósításunkban már emli-tettük, ezuttal csak az óvintézkedésekről írunk, melyeknek a rendőrkapitányi hivatal ma sze-rez foganatot. A kutakat azon utcákban, ahol a betegség fellépett, hatóságilag elzárják, meg-tiltják a körözs víznek ivásra való használatát és szorítják a lakosokat, hogy csakis a vízve-zeték vizét fogyasszák. Az utcák nevei, me-lyekben a tifusz-betegség már előfordult: Nagy-Magyar-, Nagy-Körözs-, Nap-, Nagy-Pecze-, N-Teleki-, Felső-Kaszárnya-, Holdvilág, Lovas-, Hattyu-, Feske-utcák, Lóvásártér, Gyepsor és Zarsikátor. Ebből látszik, hogy a baj a külvá-ros és vele szomszédos újvárosi részen jelent-kezett. Hisszük, hogy főorvosi hivatalunk buzgó-ságának és ismert erélyének sikerül a rendőr-ség segítségével a járványt lokalizálni és meg-szüntetni. Egyébiránt — mint értesülünk — a napokban a járványbizottság is megalakul, ha a betegség terjedése meg nem szűnik.

* **Antrax.** Weinberger Sámuel nagy-várad-i lakos kárára egy tehén lépfenében el-hullott. Alexander városi allatorvos bon-czolta fel az elhullott állatot és intézkedett, hogy a kellő fertőtlenítési eljárás foganatosítva legyen, nehogy a ragályos kór tova terjedjen.

* **Bevádolta a testvérét.** W. J. tegnap a nagyvá-rad-i rendőrségnél panaszt emelt az édes testvére ellen lopás miatt. Mit lopott? Nagyon kevés értékű tárgyakat és csodálni lehet, hogy testvérek bíró elébe kerülnek ilyen csekély anyagi érdek miatt.

* **A László-malom, mint családhiborító.** Illés Klára is rákerült a sor. A rendőrbiz-tos megkérdezte tőle, mit vár, mit akar? A szegény asszony azon kezdte, hogy a László-malom. — Nem engedték tovább beszélni, rö-gtön kiértéskítették, hogy már kiosztották a »Hu-nyadi«-malom által ajándékozott lisztet. A sze-gény asszony nem volt megelégedve a válaszzal

és sirva folytatta: »Nem lisztért jöttem én biztos ur! Az uramat akarom kurrentáltatni, mert elhagyott; elhagyott a gyermekekkel együtt és azt sem tudom, hol van. Pedig nem volt egy szövélytű sem őt esztendő óta. A »László«-malmot bezárták és nem volt keresete, azért távozott el tőlünk.« — Az már más!

* **Érdekes statisztikát** állítottak össze a nagyváradi ágostai ev. ref. és a v. velencei görög keleti lelkészi hivatalok, melyet érdeklődéssel olvashatnak azok is, kik ugyan e száraz, de jelentős tudománnyal nem foglalkoznak, de a város népmozgalmi adatait figyelemmel kísérik. A kimutatások szerint a nagyváradi ev. református lelkészi hivatal előtt a múlt évben 10 házasságot kötöttek és pedig februárban 2, márcziusban 2, június-augusztusban 1—1, szept. és novemberben 2—2 házasságot. Ezek közül 6 pár még nem volt házas, 4 pár pedig már megizlette a házasság gyönyöreit s újból házasságra lépett. Elválás kettő fordult elő. Vegyes házasságot 4 pár kötött, 3 római katolikussal, 1 görög keletivel. A házasulandók életkora a következő volt: 24—30 évig 3, 31—40-ig 1, 41—50-ig 3 és 51—60-ig 2 pár. Született a múlt évben 18 fiu s 8 leány, összesen 26 gyermek. Törvényes: 20, törvénytelen 6. Legtöbb (5) márcziusban. Meghalt 7 férfi s 7 nő, összesen 14. Az öt éven alul elhaltak száma 7 volt. Közülök nem házas ember volt 4, házas 2, özvegy 1. — Tehát itt az aggregények és aggszüzekre volt kedvezőtlen az év. A kis várad-velencei görög keleti parókián a múlt évben 3 házasságot kötöttek és pedig szeptemberben 2 s novemberben 1 házasságot. Vegyes házasság kettő fordult elő, 1 helyét s 1 görög keleti. Elvált 2 pár. A házasulandók életkora volt: 20 éven aluli 1, 20—24 éves: 1, 31—40 éves: 1. Született 22 fiu s 28 leány, összesen 50 gyermek. (Törvényes: 37, törvénytelen 31.) Legtöbb gyermek született júliusban (5 fiu) s ápril és szeptember hónapokban (4—4). Meghalt 17 férfi s 13 nő, összesen 30. A meghaltak közül nem volt házas: 1, házas: 2, özvegy: 1, öt éven aluli meghalt: 25. Mutatóba közöljük e két statisztikát, mely érdekes adatokat szolgáltat Nagyvárad város népmozgalmához, melyet rövid idő alatt a róm. katolikusokra s a felekezetekre vonatkozó adatokkal egészítünk ki.

* **Szükség párosan — hazatérés egyedül.** Említettük pár nap előtt, hogy egy Róza nevű szép leány egy épen nem szép facér pincézzel kirepült a szülők szárnyai alól és utánuk küldték a nyomozó sürgőnyt. Kolozsvárról tegnap jött a felelet: Rózácskát kényszerítve hazautasították Nagyváradra a szülői házhoz és ezzel a regény be van fejezve.

* **Ifj. Egán Lajos ügye a budapesti kir. táblán.** Ifj. Egán Lajos váltóhamisítás miatt került a büntető-törvényszék elé. Egán Nagyváradon kezdte meg a könnyelmű életet s folytatta a fővárosban is, ahol aztán letért az egyenes útról. Szülei megtagadták a felhalmozott adósságok kifizetését, de azért Egán folytatta tovább nagyuri passzióit. Mikor kifogyott a pénzből, három darab, egyenkint négyezeröttszáz forint értékű váltót hamisított, a melyekért az uszorások alig adtak pár száz forint előleget. A váltó lejárt, Egán nem fizetett, a szülők nem segítettek, s így az egyik 4500 forintos váltót beperelték. A váltóhamisítás kiderült és ifj. Egán Lajos a törvényszék elé került. Vele együtt vád alá helyezték Hermann Adolf uszorást is, a kit ezenkívül még több uszora-vétség is terhel. A tárgyalás folyamán kiderült, hogy ifj. Egán Lajos Nagyváradon egy tisztára nevére három darab váltót hamisított. E vád alól Egánt a törvényszék fölmentette, de bűnösnek mondotta ki az anyja nevére elkövetett váltóhamisítást illetően, s ezért két évi fegyházra ítélte, Hermann uszorást a bíróság félévi fegyházra és száz forint pénzbírságra ítélte el. Az ügy föllebezés folytán a kir. tábla elé került, a mely tegnap tárgyalta azt dr. Heil Fausztin kir. táblai bíró előadásában. A tábla a törvényszéki tárgyalás lefolyásában több hiányosságot észlelt s ezért a törvényszék ítéletét feloldotta és új végtárgyalás kitűzését rendelte el.

* **Bosnyák rabbi Nagyváradon.** A szerajevói zsidók templomot akarnak építeni, de, mert nincs hozzá költségük, hitsorsosaikhoz fordulnak segítségért. A miniszteri engedély felmutatása mellett tegnap jelentkezett a megbízott rabbi hatósági engedélyért, akit hívei azért küldtek Magyarországra, mert kitűnően beszéli nyelvünket. A rabbi különben — mint előadta, hogy évekkal ezelőtt a felső megyékben tanítóskodott és néhai Trefort kultusz miniszternek

köszönheti, hogy tót anyanyelvén kívül még a magyart is folyékonyan beszéli; ő parancsolta meg egyik rendeletében, hogy minden tanítónak, ha felekezeti iskolánál is van alkalmazva, kell tudni magyarul.

* **Gyujtogatással fenyegetődik.** B. Gáspár szereti az italt és »Borbócs« bácsival tart: az ember akkor is iszik, mikor nem szomjas, mert hát ebben különbözik az oktalan állattól. Mikor aztán elkészül — egyre ijeszti lakostársait azzal a mániájával, hogy felgyújtja a házat. Feljelentették és most — józan állapotában — fogják kérdőre vonni.

* **Felfalták a sertések.** Jankovics György somberekai jómódu földmives egészen úgy élt, mint egy nomád ember. Feleségével és gyermekeivel az istállóban lakott az egész télen át, sőt még három sertést is tartott a furesza lakásban. Ennek a különbségnek most szomorú vége lett. Jankovicsnak másfél éves gyermeke maga maradt otthon s mikor szülői háza tértek, rémülettel látták, hogy gyermeküket félig megették a sertések. Jankovics ellen gondatlanság miatt megindították a bűnvádi eljárást.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

REGENY-CSARNOK.

Kisértés.

La Rosée elbeszélése.

Fordította: Veress Zsigmond.

(Folytatás.)

— Hallgassunk erről a dolgról, — kéré Marechal, — én az egészet az ön beteg képzelete szüleményének tekintem.

— A legkomolyabban szóltam és kérem önt, gondolkodjék ajánlatom felett. Gondolja meg, mennyi jót tehet azzal a vagyonnal. Önnek leendő családjával szemben tartozásai vannak, öntől függ, hogy övét gazdaggá tegye. Csak néhány hónap, nagyon rövid idő.

— Köszönöm, — mondá — és megcsókolt a lesoványodott kezét, melyet kérésleg nyújtott feléje.

— Ma még ne mondja ki a nemet, könyörgök, jöjjön el nyolcz nap múlva megint; én biztos vagyok abban, hogy semmi rosszat nem kívánok öntől. Szeretném boldoggá tenni, s a pénz hozzá jár a boldogsághoz.

Marechal midőn az utczán volt, levette fejéről a kalapját. Hűvös, nedves est volt, de homloka meleg volt, halántéka lüktetett, a különös ajánlat elszédítette. Agyában a legkülönbébb gondolatok kovályogtak. Önkénytelenül visszautasította már azt a gondolatot is, hogy egy nőt pénzért vegyen el, de hozzá még egy haldoklóval kötni házasságot: az már éppenséggel bűn volt előtte. Nem, nem, egy ily foltal az ő becsületes nevét nem piszkolhatja be. De hát mégis, igazságtalanság volna az? A Cavignac testvérek nagyon távoli unokái voltak a Nortonoknak s csakugyan semmirevalók. A Norton vagyon hamar elpazarolták, elmulatozták volna. Azt tudta ő is, hogy a Norton és Cavignac családok évek óta halálos ellenségek voltak és gondolhatta, hogy az öreg Norton azon boldog hitben halt meg, hogy az ő egyetlen leánya, az utolsó Norton, férjhez fog menni s ez által nagyatyjának végrendeletét megfogja semmisíteni. S most a halál akarja elragadni az utolsó Nortont. Miért nem ment férjhez ha-

marább az a lány? Vagy tán az alattomos betegség csirái nem engedték férjhez menni ifjabb éveiben a különben is gyöngé testü lányt? Igen, ha ő — Marechal — szabad volna... akkor talán... de lelki szemével két barna, fénylő szemet látott, melyek kedélyesen mosolyogtak rá s mondták: te az enyém vagy. Igen, testtel, lélekkel az övé volt, csak addig várnak, míg annyi jövedelemre tesz szert, amennyivel az ő kedvességét oly kényelemmel veheti körül, mint amelyet ő ohajt s megérdemel.

— Oh te kedves jegyeském, ha te tudnád, hogy mily kísértésbe jutott a te Sándorod!

S mily nyomorult, mily semmis volt a csel! Mi volt neki egy millió azzal a boldogsággal szemben, melyet az ő Charlottéja nyújt neki! Még sohasem érezte így, hogy mennyire igazán és mélyen szereti őt. Föltűnt előtte az ő buja, fölséges, teljes egészségben virágzó alakja, az ő mosolygó szemei, csábitó, piros szájaeskája, szép fogai, az ifjuság szelid varázsa, mely őt körülvette s aztán látta a Norton kisasszony gyarló alakját, melyet alig voltak képesek lábai föntartani, látta a sáppadt, nedves homlokot, melyen már rajta volt a halál bélyege — s irtózat fogta el. Minő gondolat ez a szegény gyermektől! Még azt hiszi, hogy él egy évig! Ha háziórvosa soha sem hazudott is, de most igen. A rokonszenv, a könyörület adta szájába a hazugságot. Nem kell oda orvos, azt láthatja mindenki, hogy nem lehet hónapokról beszélni, csak hetekről vagy még inkább csak napokról.

II.

— Na végre! Egy teljes órája már, hogy várlak, s pedig te jól tudod, hogy nem szeretek várakozni, az felizgat engem, idegessé tesz. Hol voltál oly soká?

Marechal kezdetben semmi választ sem adott, hanem a vele szemben álló nőt magához szoritotta s duzzogó ajkait ismételtlen összecsókolta.

— Legyen már elég, — szolt nevetve — inkább halljam a vallomásodat. Vald be, miért maradtál ki oly hosszú ideig?

— Charlottém elfoglaltságom miatt nem tudtam hamarabb jönni. Egy bizonyos hölgnél volt dolgom.

— Oh! Öreg? Ifju? — kíváncsiskodott Charlotte.

— Kiváncsi vagy féltékeny vagy-e? — in-cselkedett az ügyvéd.

— Én? Dehogy: se hajlamom, se okom nincs rá.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Az új miniszterium programja.

Budapest, jan. 18. (Saját tud. táv.) A szabadelvű pártnak ma este érkezelete volt, amelyen Bánffy Dezső bejelentette az új miniszterium programját. E programot a következőkben körvonalozta:

Az 1867. kiegyezés csorbitatlan fenntartása, annak úgy szellemben mint betűben való megvédése minden támadással szemben. Az egyházpolitika változatlan fenntartása, a már szentesített törvények végrehajtása, a még függőben lévők keresztülvitele, de mindkettőnél minden agresszív irányzat kikerülése. Nagy jelentőségű a miniszterelnöknek a nemzetiségi kérdésben tett kijelentése. Bánffy Dezső hangsúlyozta, hogy a magyar államnak, nemzeti faji alapon való szupremációjára biztosítandó az 1868: 40. t.-czikkben a nemzetiségeknek biztosított jogok tekintetbevételével, a mennyiben ezek nem állanak ellentétben a magyar nemzeti állama érdekeivel. Az egyes reszortoknál kiemelte a miniszterelnök: A pénzügyminiszteriumnak kötelessége leendő továbbra is az állami háztartás egyensúlyát meg-

tartani. A valutareformot pedig alkalmas időben keresztülvinni. A földmivelésügyi tárca keretében az agráriusoknak bizonyos kedvezmények nyújthatnak. Kikötésbe helyezi a miniszterium a mezőgazdasági hitel megkönnyebbítését, az állattenyésztés fejlesztését, a fillokszerás szőlők regenerációját stb. A kereskedelmi tárca keretében a vasuti csatlakozásoknak a Kelet felé való fejlesztése emelendő ki. A honvédelmi tárzában fontos, hogy a miniszterelnök a hadsereg fejlesztését helyezi burkoltan kikötésbe, de hozzáteszi, hogy ez csak az államháztartás egyensúlyának tekintetbevételével fog eszközölni.

Pártértekezletek.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónk táv.) Ma este pártértekezlet volt az összes pártklubokban. A függetlenségi és 48-as pártban Justh Gyula bejelentette a kormányválság megoldását s az új kabinet megalakulását, amit minden nagyobb diskurzió nélkül tudomásul vettek. A nemzeti pártban Horánszky Nándor tett jelentést a helyzet átalakulásáról. Jelentékenyebb felszólalás itt sem volt. A párt különben Bánffyval szemben is azt a magatartást fogja tanusítani, amelyet Wekerlével szemben tanusított.

A fuzió.

Budapest, jan. 18. (Saját tud. táv.) Bánffy Dezső annyira előre vitte már a fuzió ügyét, hogy joggal várható annak teljes sikerre való vezetése. A fuziót csinálják: Bánffy, Horánszky Nándor, Erneszt Kelemen és Veszter Imre. Kiemelendő, hogy Apponyi Albert gróf az eddigi tárgyalásoktól távol maradt. A tárgyalások folyamán Fejérváry Géza báró, honvédelmi miniszter is alkalmat talált, hogy a nemzeti pártnak katonai kérdésekre vonatkozó programjára vonatkozólag nyilatkozhasson. Ez alkalommal a fuzió előkészítői találtak egy oly formulát, mely a harmadik katonai akadémiára vonatkozólag mindkét fél hozzájárulását és remélhetőleg a bécsi körök beleegyezését is megnyeri. E formula a honvédelmi miniszterium költségvetésének tárgyalásakor a képviselőházban határozati javaslat formájában elő fog terjesztetni és ha elfogadjatik, úgy a fuzió megtörténik. A szóban forgó formula szerint a Ludovika Akadémia átalakítása van tervbe véve.

Egy rendőrfelügyelő elfogatása.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónk távirata.) A fővárosban kinos feltűnéssel találkozott Irinyi Zoltán államrendőrségi felügyelő esete, akit ma család és okirathamisítás miatt letartóztattak. Irinyi Zoltán összejátszott Cikó József fővárosi postatakarékpénztári számvizsgálóval s közösen postatakarékpénztári könyveket hamisítottak s ily módon többszörösen megcsalták már a kincstárt. Legutóbb is 800 frtot vett föl Irinyi hamis könyvecskével a soroksári-utczai II. számú postahivatalnál. A dologra csak véletlenül jöttek rá, mert Cikó előre kicsinált terv szerint a könyvvezetést is meghamisította. Egy darab itatós papiros keltette föl a

gyanút, amelynek alapján Cikót vallatóra fogták s ez csakugyan be is ismerte a manipulációt s egyben elárulta, hogy Irinyi volt a bűntársa. A rendőrfelügyelőt is rögtön letartóztatták s miután beismerte a csalást, levetették róla a bepiszkított rendőrtisztviselői egyenruhát s Cikóval együtt átadták az ügyészségnek. Hogy mekkora a kára a kincstárnak, azt majd csak a vizsgálat során fogják kideríteni.

Őrült kanonok.

Budapest, jan. 18. (Saját tud. táv.) Fekete Tamás váci czimzetes kanonok, a váci katolikus-kör legbuzgóbb támogatója, tegnap megőrült. A 80 esztendő aggyastyanon néhány nap óta vette már észre az orvosa a bajt, amely tegnap kitört rajta. Az a mániája az érdemekben megőszült lekipásztornak, hogy őt kikapják rabolni. Tegnap oly erős rohama volt, hogy cselédjeit, akiket rablóknak nézett, fojtogatni kezdte. Az eset széles körben kellett részvétet, mert Fekete általános tiszteletnek s szeretetnek örvendett.

A csáktornyai mandátum.

Budapest, jan. 18. (Saját tud. táv.) A csáktornyai kerületben erős ellenjelöltje lesz Wlassits Gyulának az új kultuszminiszternek, akinek miniszterré történt kinevezése után a mandátumáról le kellett köszönni. A csáktornyai kerület ellenzéki polgársága Kaas Ivor bárónak ajánlotta föl a jelöltséget, aki kijelentette, hogy azt szívesen elfogadja abban a kerületben, amelyet Wlassits előtt mérsékelt ellenzéki Királyi Pál képviselt.

Latkóczy Imre.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónk táv.) Dániel Ernő kereskedelmi miniszter tegnap személyesen fölkereste Latkóczy Imre országgyűlési képviselőt, akit fölkerelt, hogy vállalja el mellette az államtitkárságot. Latkóczy az ajánlatot el is fogadta s így a kereskedelmi miniszteriumnak van már államtitkárja. Latkóczy Imrének államtitkárrá leendő kinevezése folytán Nyittravármegye nyitrai kerületében új képviselő választás lesz.

A hadsereg tisztelgése.

Budapest, jan. 18. (Saját tud. táv.) Bánffy Dezső miniszterelnöknél ma délelőtt tisztelegtek a hadsereg képviselői. Lobkovitz herczeg vezetése mellett ott járt nála a tábornoki kar s a közöshadsereghez s honvédséghez beosztott tisztikar. — Lobkovitz herczeg röviden üdvözölte a miniszterelnököt, mire ez szíves köszönetet mondott a megemlékezésért. A tisztelgés ezzel véget ért.

Közgazdaság.

Takarmány szállítási díja. A kereskedelemügyi miniszter a földmivelésügyi miniszterrel történt megállapodás értelmében a szalás takarmányneműek után jelenleg fennálló kedvezményt jelen alakjában az 1894. év végével

hatályon kívül helyezvén, a jelenleg alkalmazott díjszámítást 1895. év január elsejétől kezdve a pót-takarmányneműekre nézve megszabotthoz hasonló igazoló eljárás mellett még pedig az eddig fennállott korlátozás elejtésével nyitotta meg, mely szerint a kedvezmény csak az ország határától legalább 30 kilométernyire fekvő állomásokra rendelt szalás takarmányneműek után alkalmazható.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. január 17.

I. Készaru-üzlet. A hangulat ma némileg javult, a mennyiben egyes malmok mégis kisebb-nagyobb bevásárlásokat eszközöltek és így, habár csekély forgalmat létesítettek. Az árak nehezen tartva maradtak.

II. Határidő üzlet. Minden befolyást nélkülözvén, piacunk ma kedvtelen hangulatot mutatott és változatlan árak mellett kis számú kötés fordult elő búzában, rozsban és tengeriben. Zab nagyobb eladások következtében 3—4 krral csökkent. Délután az üzletmenet megtartotta csendes jellegét.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.62—6.65 frt, buza őszre 6.98—7.02frt, rozs tavaszra 5.52—5.55 forint, tengeri máj.—jun. 6.17—6.19 forint, zab tavaszra 5.98—6.01 frt, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.55—10.65 forint.

Tényleges gabna-árak:

	m. m.	súly	effectiv ár
Buza, tiszavidéki	200	83.5 k.	6.874 ¹ / ₂
» »	400	82.6 »	6.92
» »	100	82 »	6.92 ¹ / ₂
» »	500	81 »	6.75
Buza pestmegyei	100	80.0 »	6.80
» »	100	80 »	6.72 ¹ / ₂
Buza, felsőtiszai	300	83.0 »	6.85
Éjszakmagyaror.	100	82 »	6.75
Buza, bánási	5000	79 »	6.70
» oláh	—	— »	—
Rosz	—	— »	5.45
Árpa	—	— »	7.00
Zab	200	— »	6.17 ¹ / ₂
»	100	— »	6.05
Tengeri	—	— »	6.—
» orosz	—	— »	6.65
Repcze	—	— »	—
Köles	—	— »	—

Sertés-üzlet.

Köbánya, január 17. Készlet: 118.628 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 42¹/₂—43¹/₂ kr.; közép: 42¹/₂—43¹/₂ kr.; süldő kövér: 44—45 kr.; sovány: 43¹/₂—44¹/₂ krajczár; Román: —.—; Szerb kövér 42¹/₂—43 kr.; könnyű 42—43.

A budapesti érték-tőzsde hivatalos árjegyzései

1895. január 17.

Befizetés	Az értékpapir neve	Árfolyam
	Aranyjárdék . . . 4 ⁰ / ₀	124.—
	Koronajárdék . . . 4 ⁰ / ₀	98.75
	Magyar regále-kötv. . . 4 ¹ / ₂ %	101.—
	Magyar földteherm. k. 4 ⁰ / ₀	97.50
	Tiszai és szegedi nyer. 4 ⁰ / ₀	143.50
	Osztr. aranyjárdék . 4 ⁰ / ₀	100.50
	1860. államsorsj. . . 5 ⁰ / ₀	163.—
	Kisbirtokosok földhit. 5 ⁰ / ₀	—
	» » » 4 ¹ / ₂ %	103.00
	Magyar földhitelint. . 4 ¹ / ₂ %	101.00
	» » » 4 ⁰ / ₀	99.25
	Magy jelzáloghitelb. . 4 ¹ / ₂ %	101.00
	Pesti magy. ker. bank 4 ¹ / ₂ %	100.50
	» » » 4 ⁰ / ₀	97.50
500	Pesti magyar keresk. bank	1328.00
300	Egyesült főv. takarékpénztár	1360.00
300	Magyar orsz. közp. »	885.00
1000	Pesti hazai első »	9300.00
1000	Első magy. ált. bizt. társ.	4100.00
500	Első bpesti gőzmalom r. t.	2200.00
150	Victoria gőzmalom	245.00
160	Köbányai gőztéglagyár t.	
100	Magy. aszf. részvény társ.	301.00
20	Salgótarjáni kőszénbánya	
400	Ganz és társa	2220.00
	Arany cs. és kir.	5.84
	» 20 frankos	9.86
	» 20 márkás	12.16

Meghívás

a Bihar megyei kereskedelmi-,
ipar- és terményhitelbank 1895.
február hó 3-ik napján délelőtt 9
órákor saját üzleti helyiségében tartandó

XXVI. rendes közgyűlésre.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság jelentése az 1894. évi üzletéről és indítványai a zárszámadások, mérleg és osztalék megállapítása tárgyában.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által készített zárszámadásokról és mérlegről, valamint a nyereség felosztására vonatkozó indítványainak megvizsgálásáról.

3. Az előző tárgyak és az igazgatóság s felügyelő-bizottság által kért felmentvény feletti határozathozatal.

4. Az igazgatóság jelentése a nyugdíjalap állásáról.

5. Két igazgatósági, esetleg két felügyelő-bizottsági rendes és egy póttagnak, továbbá 10 rendes- és két választmányi póttag választása.

Nagyvárad, 1895. január hó 15. napján.

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak felkéretnek, hogy az alapszabályok 1. 2. §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg legalább egy hónappal nevükre irt részvényeiket a le nem járt szelvényekkel legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek. A zárszámadások és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1895. évi január 25. napjától a társulat helyiségében megtekinthetők sőt a zárszámadások tervezete a részvényesek kívánataira nyomtatott példányban előre is megküldetik.

(22) 2-1

Ismeretség hiányában

ez uton ügyes

ruhavarrónő

ajánlkozik

uri házakhoz varrni.

Czím a kiadóhivatalban.

(24) 1-1

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáczá-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra, úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek; továbbá **diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, báli meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok,** valamint **falragaszok** legizlésebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati izei, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen ujonnan a legdivatosabb és izlésebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894, december hóban.

(5) 0-13

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

→ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ←